

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Hamamcı

<https://orcid.org/0000-0002-6005-2158>

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Emin Gülmez Teknik Bilimler MYO, Moda Tasarım Programı,
Burdur/ TÜRKİYE

ROR Id: <https://ror.org/04xk0dc21>

Prof. Naile Rengin Oyman

<https://orcid.org/0000-0002-6379-4755>

Süleyman Demirel Üniversitesi/Güzel Sanatlar Fakültesi/Geleneksel Türk Sanatları Bölümü/Halı, Kilim ve Eski Kumaş Desenleri
Anasanat Dalı, Isparta/ TÜRKİYE

ROR Id: <https://ror.org/04fjtte88>

Burdur-Bucak Kocaaliler Yöresi Geleneksel Erkek Giyimi Üzerine Bir İnceleme: Damat Donları Örneği ve Desen Özellikleri

A Study on Traditional Men's Clothing in the Kocaaliler Region of Burdur-Bucak: Examples and Design Characteristics of Groom's Underwear.

ÖZET

Bu çalışma, Kocaaliler beldesinin geleneksel erkek giyim repertuarında müstesna bir yere sahip olan "Damat Donu"nu disiplinler arası bir perspektifle incelemektedir. Teke Yöresi'nin konargöçer Sarıkeçili Yörük mirasını yerleşik yaşam estetiğiyle harmanlayan Kocaaliler, giyim kuşam unsurlarını sadece fiziksel bir örtünme aracı olarak değil, toplumsal bir bildiri ve statü dili olarak muhafaza etmiştir. Geleneksel Türk giyim kültüründe iç giyim kategorisinde değerlendirilmesine rağmen damat donları; ihtiva ettiği zengin süslemeler, ritüelistik anlamlar ve geçiş dönemi (evlilik) törenlerindeki merkezi rolüyle bu tanımın ötesine geçmektedir. Çalışmanın temel odağını, bu giysilerin üretiminde kullanılan ham madde seçimi, terzilik sanatına özgü kesim teknikleri ve özellikle paça kısımlarında yoğunlaşan "yangış" (motif) özelliklerinin analizi oluşturmaktadır. Kocaaliler damat donları; ham pamuklu Amerikan (kaput) bezi veya yöreye özgü "Alaca Dokuma" üzerine; kırmızı, sarı ve krem renkli ipek ipliklerle işlenen geometrik ve bitkisel bezemelerle karakterizedir. Teknik açıdan incelendiğinde; zincir iğnesi, sarma, hesap işi ve kanaviçe gibi iğne tekniklerinin bir arada kullanıldığı, estetik bir kompozisyon sergilediği görülmektedir. Çalışmanın özgün değerlerinden biri de "çebiş" olarak adlandırılan yan parçaların modüler yapısını ortaya koymasidir. Zaman ve yoğun emekle bezenen bu parçaların şalvarın ana gövdesinden ayrı hazırlanması, kullanımda çabuk yıpranan kısımların değiştirilmesini ve kıymetli nakışın yeni bir kumaş üzerinde yeniden hayat bulmasını sağlayan bir "geleneksel sürdürülebilirlik" stratejisidir. Saha araştırmasında elde edilen bulguların sentezlendiği bu çalışmada; çeyiz serme törenlerinde duvardan duvara gerilen ipler üzerine asılan bu giysilerin, gelin evi tarafından damat tarafına verilen değeri ifade eden sessiz bir iletişim dili olduğu saptanmıştır. Sarıkeçili Yörüklerinin yerleşik hayata geçiş sürecindeki kültürel adaptasyonlarını yansıtan bu giysiler, günümüzde teknolojinin ve modern yaşamın etkisiyle unutulma riski altındadır. Bu bağlamda çalışma, yok olmaya yüz tutmuş bu tekstil mirasını karakteristik özellikleriyle belgelemeyi ve geleneksel formların modern tasarımlar için birer ilham kaynağı olarak literatürdeki yerini sağlamlaştırma amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kocaaliler, Damat Donu, Geleneksel Nakış, Geleneksel Giyim, Tekstil Sürdürülebilirliği.

ABSTRACT

This study examines "Groom's Underpants," which hold a unique place in the traditional men's clothing repertoire of Kocaaliler town, from an interdisciplinary perspective. Blending the nomadic Sarıkeçili Yörük heritage of the Teke region with settled lifestyle aesthetics, the Kocaaliler people have preserved their clothing elements not only as a means of physical covering but also as a social statement and a language of status. Although considered undergarments in traditional Turkish clothing culture, groom's underpants transcend this definition with their rich ornamentation, ritualistic meanings, and central role in transitional (marriage) ceremonies. The main focus of the study is the analysis of the raw material selection used in the production of these garments, the cutting techniques specific to the art of tailoring, and especially the "yangış" (motif) characteristics concentrated in the trouser legs. Kocaaliler groom's underpants are made from raw cotton American (kaput) fabric or the region's unique "Alaca Dokuma" fabric. It is characterized by geometric and floral motifs embroidered with red, yellow, and cream-colored silk threads. Technically, it exhibits an aesthetic composition using a combination of needlework techniques such as chain stitch, wrapping, counted cross-stitch, and needlepoint. One of the unique values of the work is the modular structure of the side pieces, called "çebiş." The fact that these pieces, embellished with time and intensive labor, are prepared separately from the main body of the trousers is a "traditional sustainability" strategy that allows for the replacement of parts that wear out quickly and the precious embroidery to be reborn on a new fabric. In this research, which synthesizes the findings obtained from field research, it has been determined that these garments, hung on ropes stretched from wall to wall during dowry display ceremonies, are a silent language of communication expressing the value given by the bride's family to the groom's family. These garments, reflecting the cultural adaptations of the Sarıkeçili Yörük people during their transition to settled life, are at risk of being forgotten today due to the influence of technology and modern life. In this context, the study aims to document this endangered textile heritage with its characteristic features and to solidify the place of traditional forms in the literature as a source of inspiration for modern designs.

Keywords: Kocaaliler, Groom's Undergarments, Traditional Embroidery, Traditional Clothing, Textile Sustainability.

1. GİRİŞ

Bucak ve çevresinin sosyokültürel kimliği, 16. yüzyıldan itibaren bölgeye yönelen Türkmen göçleriyle şekillenmeye başlamıştır. Tarihsel kayıtlara göre, Oğuzların Avşar boyuna mensup olan Oğuzhan topluluğu, 1500'li yıllarda Antalya sahasına ulaşmış; 17. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren ise Bucak bölgesine yerleşerek bugünkü yerleşim biriminin temelini oluşturmuştur. Bölgedeki nüfus yapısının ikinci büyük ve belirleyici katmanını ise Sarıkeçili Yörükleri teşkil etmektedir. Oğuzhan topluluğunun ardından bölgeye intikal eden Sarıkeçili grupları; başta ilçe merkezi olmak üzere Anbahan, Kestel, Yüreğil ve çalışmamızın odağını oluşturan Kocaaliler gibi çevre köylere yoğun bir şekilde yerleşmişlerdir. Günümüzde bu topluluk, kadim konargöçer geleneklerini yerleşik yaşam pratiğiyle harmanlayarak sürdüren canlı bir kültürel bellek niteliği taşımaktadır (Ekiz ve Yazıcı'dan aktaran Hamamcı ve Oyman, 2018).

İnsanoğlunun yeryüzündeki varlık süreci, doğayla kurduğu dinamik bir adaptasyon mücadelesidir. Dünyanın sunduğu coğrafi çeşitlilik ve iklimsel zorluklar, "örtünme" eylemini başlangıçta hayatta kalma odaklı bir savunma mekanizması olarak doğurmuştur. Ancak insan, biyolojik ihtiyaçlarını karşılamanın ötesine geçerek, çevresindeki görsel zenginliği fark etmiş ve estetik bir bilinç geliştirmiştir. Bu süreçte giyim; sadece soğuktan veya sıcaktan korunma aracı olmaktan çıkmış, insanın yaratılışındaki süslenme ve ifade etme arzusunun bir tuvali haline gelmiştir. Toplumların gelenekleri, inanç sistemleri ve yaşadıkları coğrafyanın sunduğu ham madde imkanları, giyim kuşam kültüründe benzersiz bir çeşitlilik yaratmıştır. Türk kültürü, yayıldığı geniş coğrafyaların ve etkileşimde bulunduğu medeniyetlerin mirasıyla bu çeşitliliğin en zengin örneklerini barındırmaktadır. Bu bağlamda, Teke Yöresi ve özelinde Burdur-Bucak Kocaaliler (Melli) bölgesi, coğrafi yalıtılmışlığın da etkisiyle geleneksel dokusunu ve el sanatları estetiğini günümüze kadar rafine bir şekilde taşımayı başarmış nadir yerleşimlendendir. Modernleşme ve hızla değişen teknolojik imkanlar, geleneksel olanın yerini seri üretim ve tek tipleşmiş modalara bırakmasına neden olmuştur. "Göz önünde bulunmayan her değer unutulmaya mahkûmdur" ilkesinden hareketle, kültürel mirasımızın en mahrem ve işlenmiş parçaları olan geleneksel giysi unsurlarının bilimsel yöntemlerle kayıt altına alınması hayati önem taşımaktadır. Zira bu eserler, sadece birer tekstil ürünü değil, bir toplumun tarihsel belleği, sembol dili ve estetik kodlarıdır.

Türk giyim kültürünün karakteristik yapısı, Orta Asya'nın uçsuz bucaksız steplerinde coğrafyasında şekillenen konar-göçer yaşam tarzının fonksiyonel bir yansımasıdır. Sürekli hareket halindeki bu yaşam biçimi, kıyafetin sadece bir örtünme aracı değil, aynı zamanda at üstünde ve çadır yaşantısında hareket kabiliyetini kısıtlamayan bir ekipman olmasını zorunlu kılmıştır. Bu gereklilik, benzer yaşam pratiklerine sahip çevre kavimlerle etkileşim içinde, ortak bir giyim disiplininin doğmasına zemin hazırlamıştır (Görünür ve Ögel, 2006). Türk giyim kültüründe hem kadınlar hem de erkekler tarafından tercih edilen, geniş ağ yapısıyla karakter kazanan "şalvar" ve daha dar formlu bir pantolon türevi olan "çakşır", Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminden itibaren toplumsal yapıda yaygın bir kullanım alanı bulmuştur. Bu giysi formları, sadece birer örtünme aracı değil, aynı zamanda hareket kabiliyeti ve iklimsel uyum sağlayan fonksiyonel tasarımlardır. Modernleşme dalgalarına rağmen, Anadolu'nun kırsal kesimlerinde şalvar ve çakşır kültürü, derin bir toplumsal bağlılıkla korunmuştur. Pantolonun sunduğu yeni form, kırsal yaşamın dinamiklerine ve geleneksel estetik değerlere tam anlamıyla nüfuz edememiştir. Anadolu'nun pek çok yöresinde, özellikle tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu ve geleneksel ritüellerin (düğün, bayram vb.) devam ettiği bölgelerde şalvar halâ kültürel kimliğin ayrılmaz bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir (Tezcan, 2000). Anadolu geleneksel giyim kültüründe erkek giyimi, kadın giyimine oranla daha sade görünse de "geçiş dönemleri" (doğum, sünnet, evlilik) için hazırlanan giysiler bu genellemenin dışındadır. Burdur'un Bucak ilçesine bağlı Kocaaliler beldesi, "Alaca Dokuma" olarak bilinen el dokumaları ve bu dokumaların üzerine işlenen zarif motiflerle literatürde özel bir yere sahiptir (Çine, 2003).

Damat donları, Kocaaliler'de evlilik ritüellerinin bir parçası olarak "damat bohçası" içinde yer alan, el emeği ve göz nurunun en yoğun olduğu parçadır. Bu giysi, sadece fiziksel bir ihtiyacı karşılamakla kalmaz, aynı zamanda gelinin becerisini ve aileler arası bağı temsil eder. Bu çalışma, Kocaaliler yöresine özgü "Damat Donu" örneği üzerinden, artık günlük yaşamda kullanılmayan geleneksel kesim tekniklerini ve desen özelliklerini mercek altına almaktadır. Temel hedef, bu "sessiz mirası" tozlu sandıklardan çıkararak, günümüz modern giyim kuşam anlayışına entegre edilebilecek tasarım parametrelerine dönüştürmektir. Gelenekselin arkaik bir hatıra olarak kalması yerine, modern formlarla yeniden yorumlanması kültürel sürdürülebilirliğin en etkili yolu olarak görülmektedir. Bu doğrultuda, damat donlarındaki motiflerin sembolik anlamları ve teknik yapıları analiz edilerek, bugünün tasarım dünyasına yeni bir soluk getirilmesi amaçlanmıştır.

2. BUCAK VE KOCAALİLER YÖRESİNDE GELENEKSEL ERKEK İÇ GİYİMİ BULGULARI

Yapılan araştırmalar, yöre halkının konargöçer yaşam tarzından yerleşik hayata geçen Sarıkeçili Yörükleri olduğunu ortaya koymuştur. Ancak hızla gelişen teknoloji ve modern yaşamın beraberinde getirdiği pratiklik arayışı, bireyleri daha sade ve fabrikasyon giyime yöneltmiştir. Bu dönüşüm süreci; yoğun emek ve zaman gerektiren geleneksel işlemeli kıyafetlerin kullanım dışı kalmasına, dolayısıyla bu giysilerin taşıdığı derin kültürel anlam ve sembolik önemin zamanla aşınmasına neden olmuştur (Hamamcı, 2017). Geleneksel giyim kuşamın korunması süreci, yerleşim birimlerinin dış dünyaya açıklığı ve ekonomik faaliyetleriyle doğrudan ilişkilidir. Bucak ilçe merkezinde modernleşme ve şehirleşme etkileriyle geleneksel erkek giyimi neredeyse tamamen terk edilmiş durumdayken; Kocaaliler ve çevre köylerde bu miras ritüelistik bir değer olarak varlığını sürdürmektedir.

Kocaaliler ve çevresindeki erkek giyimi, işlevselliği estetikle birleştiren dikey bir katmanlaşma sergiler. Bu katmanlar, donun kesiminden kuşağın kumaşına kadar bireyin yaşı, sosyal statüsü ve ekonomik gücü hakkında sessiz bir bildiri sunar. Genç erkeklerin hareketli yaşam tarzına uygun olarak tasarlanan alt giyim parçaları, terzilik tekniği bakımından özgün çözümler içerir. Giyilen şalvarın paçaları daralırken, ağ kısmına hareket kabiliyetini artırmak amacıyla üçgen formunda iki küçük parça eklenir. Bu geometrik eklemeler, geleneksel Türk kesiminin en karakteristik özelliklerinden biridir. Kemer kullanımı yerine, "uçkur" adı verilen ve kumaşın içinden geçen bir bağlama düzeneği tercih edilir. Yörede bu formlar, kesimdeki bolluk ve darlık oranına göre "çakşır" veya "menevrek" olarak adlandırılmaktadır (Erdem, 2015). Burdur evlilik geleneklerinde gelin evi tarafından hazırlanan göynek ve donlar, sadece gelin ve damada değil, damadın erkek akrabalarına da sunulan önemli birer çeyiz hediyesidir. Özellikle ipekli kumaştan üretilen damatlık göyneklerin yakasının kapalı dikilmesi ve ancak ilk yıkamadan sonra açılması, yöre folkloruna özgü sembolik bir incelik taşımaktadır (Şenel, 1999).

Şekil 1. Yakası açılmamış göynek örnekleri (Hamamcı, 2017).

Şekil 1’de yer alan göynek örneklerinin yakalarının açılmamış olması derin bir halk inancına dayanır. En yaygın inanış, yakası kesilmiş bir giysinin "tamamlanmış" ve "kullanıma hazır" olmasıyla ilgilidir. Giysinin yakasını erkenden açmanın, o kişinin o giysiyi giymeden öleceğine dair bir uğursuzluk getireceğine inanılır. Giysinin tamamen yeni, başkası tarafından denenmemiş ve sahibine özel olduğunu simgeler. Yakası kapalı duran göynek, bir nevi sandıkta mühürlü bir emanet gibidir. İlk kez sahibi tarafından, dualarla açılması makbuldür. Düğün günü veya çeyiz serme esnasında, aileden eli yatkın, sözü dinlenir bir büyük tarafından besmele ve dualarla yaka açılır.

Geleneksel Kocaaliler toplumunda göynek ve donlar, sadece giyim ihtiyacını karşılayan nesnelere değil, aileler arası ilişkileri düzenleyen ve sosyal statüyü ilan eden sembolik birer "metin" hükmündedir. Çeyizde yer alan bu parçaların niceliksel fazlalığı ve niteliksel ihtişamı, doğrudan ailenin ekonomik gücü ve toplumsal saygınlığıyla ilişkilendirilmiştir. Çeyiz serme törenleri, bu kültürel mirasın kamusal bir alana taşındığı en önemli ritüeldir. Hazırlanan işlemeli parçalar, duvarlar arasına gerilen ipler üzerine asılarak tüm yerel halkın ve davetlilerin beğenisine sunulur. Bu sergileme biçimi, gelin evinin el becerisini, sabrını ve damat tarafına verdiği değeri ifade eden somut bir "görsel iletişim dili" olarak işlev görür (Soysaldı ve Bahar, 2014). Burdur ve çevresinde damat donlarındaki bu özel işlemlere yerel ağızda "yangış" veya "yaneş" denilmektedir (Derleme Sözlüğü, 1993). Kocaaliler yöresinde damat donlarının nakışlı parçalarına "çebiş", damat donuna ise "don alası" denilmektedir. Bu kavramlar sadece bir nakış tekniğini değil, aynı zamanda estetik bir kaliteyi de temsil eder. İşlemesi yoğun, işçiliği ağır ve gösterişli parçaları tanımlamak

için kullanılır. Damat ve erkek akrabaları için hazırlanan bu işlemeli donlar, damat ailesine sunulan hürmetin bir nişanesidir. İşlemelerin yoğunluğu, gelinin ve ailesinin damat tarafını ne kadar yücelttiğinin sessiz bir kanıtı olarak kabul edilir. Bu bağlamda nakış, iğne ve iplikle yapılan bir süsleme olmanın ötesine geçerek, iki aile arasındaki bağın sağlamlığını temsil eden kültürel bir sözleşmeye dönüşür.

Şekil 2. Damat donu (don alası) örneği ve desen detayı (Hamamcı, 2017).

Şekil 2’de yer alan görselde saha çalışmaları kapsamında incelenen geleneksel erkek şalvarı, malzemenin doğallığı ile el işçiliğinin zarafetini birleştiren karakteristik bir örnektir. Bu parça, yöredeki ham madde kullanımını ve süsleme disiplini somutlaştırmaktadır. İncelenen şalvarın ana gövdesi, ham pamuk liflerinden üretilen ve doğal rengini koruyan "Amerikan bezi" (kaput bezi) kullanılarak imal edilmiştir. Bu kumaş tercihi hem dayanıklılığı hem de bölgenin iklim şartlarına uyum sağlayan nefes alabilen yapısı nedeniyle geleneksel alt giyimde öncelikli tutulmuştur. Şalvarın estetik odağını, yan kısımlarda yer alan ve "çebiş" olarak adlandırılan ek parçalar oluşturmaktadır. Geleneksel kesimde hareket serbestliği sağlayan bu bölümler üzerindeki bezemeler nakış sanatının hesap işi ve sarma teknikleri ile hayata geçirilmiştir. Kumaşın iplikleri sayılarak icra edilen hesap işi, desenlerin matematiksel bir simetri ve geometrik bir disiplinle yerleşmesini sağlamıştır. Sarma tekniği ise motiflerin iç kısımları veya konturları sarılarak ipeksi bir doku yaratmak amacıyla doldurulmuştur. Kullanılan krem renkli ipek iplik, ham pamuk zemin üzerinde monokrom (tek renkli) ancak dokusal bir derinlik yaratan zarif bir kontrast oluşturmaktadır. İpeğin doğal parlaklığı mat pamuklu yüzeyle birleşerek parçaya "özel gün giysisi" (damatlık) niteliği kazandırmıştır.

Şekil 3. Damat donu (don alası) örneği ve desen detayı (Hamamcı, 2017).

Şekil 3’te yer alan şalvarın ana gövdesi, dokuma literatüründe "kaput bezi" olarak bilinen, doğal ham pamuk rengindeki dayanıklı bir dokumadan imal edilmiştir. Şalvarın merkezine eklenen ağ parçasının, ana gövde kumaşına kıyasla belirgin bir renk tonu farkı sergilediği gözlemlenmiştir. Bu durum, parçanın üretim sürecinde farklı top kumaşların kullanıldığını veya yama geleneğinin izlerini taşıdığını

göstermektedir. Şalvarın her iki yanında yer alan ve hareket kabiliyetini destekleyen "çebiş" parçaları, estetik birer odak noktası olarak tasarlanmıştır. Nakışlarda sarı ve krem tonlarındaki ipek veya merserize iplikler kullanılmıştır. Krem rengi zeminle uyumlu bir geçiş sağlarken, sarı tonları motife canlılık ve derinlik katmıştır. Hesap işi ve sarma tekniği ile geometrik formdaki motifler üç boyutlu bir doku ve parlak bir yüzey kazandırmıştır.

Şekil 4. Damat donu (don alası) örneği ve desen detayı (Hamamcı, 2017).

Şekil 4'te incelenen şalvarın ana gövdesinde, geleneksel Anadolu dokumacılığında dayanıklılığıyla bilinen ve doğal pamuk rengini muhafaza eden kaput bezi kullanılmıştır. Kumaşın ham yapısı, giysinin gündelik kullanım konforunu ve ter emici özelliğini ön plana çıkarmaktadır. Bezemelerde "zincir iğnesi" tekniği kullanılmıştır. Bu teknik, ipliğin birbirine ilmek ile bir zincir halkası oluşturmasıyla ilerleyen, kumaş yüzeyinde belirgin bir doku ve hat oluşturan klasik bir nakış tekniğidir. Nakışlarda beyaz ve krem tonlarında ipek iplik tercih edilmiştir. İpeğin doğal parlaklığı, mat kaput bezi üzerinde asil bir kontrast oluşturmuştur. Beyaz ve kremin birlikte kullanımı, motife hacim kazandırırken yörenin sade ama özenli estetik anlayışını yansıtmaktadır.

Şekil 5. Çebiş örneği ve desen detayı (Hamamcı, 2017).

Şekil 5'te yer alan görselde, doğal pamuk renginde kaput bezi üzerine nakış uygulanmış çebiş bulunmaktadır. Parçanın bir şalvarın yan tarafına monte edilmek üzere müstakil olarak hazırlanmış olması, geleneksel terzilikte süsleme ve birleştirme aşamalarının birbirinden bağımsız yürütüldüğünü göstermektedir. Büyük bir emek ve zaman sarf edilerek işlenen çebiş parçalarının şalvar gövdesinden bağımsız, modüler bir yapıda hazırlanması; kullanım ömrünü tamamlayan veya yıpranan ana gövdeden bu değerli nakışların kolayca sökülerek yeni bir şalvara aktarılmasını ve böylece sanatsal mirasın korunarak yaşatılmasını sağlamıştır. Süslemede kırmızı, sarı ve turuncu tonları kullanılmış, bu sıcak renk grubu krem

renge ipliklerle dengelenmiştir. Bu renk seçimi, giysiye canlılık ve görsel bir vurgu kazandırmaktadır. Ana motiflerin iç kısımlarının doldurulmasında ve yüzeyde parlak, dolgun bir görünüm elde edilmesinde sarma tekniği, bazı detaylarda ve geometrik geçişlerde kanaviçe (çapraz İğne) tekniği uygulanmıştır. Uygulanan bu teknikler parçaya grafiksel bir netlik ve dokusal bir çeşitlilik katmıştır.

Şekil 6. Çebiş örneği ve desen detayı (Hamamcı, 2017).

Şekil 6'da incelenen örnek; ham pamuk rengindeki kaput bezinden, geleneksel bir damat donuna (şalvar) monte edilmek üzere hazırlanan bir 'çebiş' parçasıdır. Üzerine krem rengi ipek iplikle ve sarma tekniği kullanılarak zarif bir nakış işlenmiştir. Bu parçanın henüz bir giysi formuna dönüştürülmeden, üretim aşamasındaki müstakil haliyle saklanmış olması, geleneksel terzilik sürecindeki hazırlık safhalarını belgelemesi açısından etnografik bir önem taşımaktadır.

3. SONUÇ

Burdur-Bucak Kocaaaliler örneğinde derinlemesine incelenen geleneksel erkek giyimi, Orta Asya steplerinin fonksiyonel ihtiyaçlarıyla Anadolu'nun binlerce yıllık dokuma ve nakış estetiğinin kusursuz bir sentezini temsil etmektedir. Atlı-göçebe yaşam tarzının bir gereği olarak doğan "geniş ağılı" ve "hareket odaklı" kesimler, Kocaaaliler (Melli) yerleşkesinde Sarıkeçili Yörük mirasının yerleşik hayatla buluşması sonucu sanatsal bir derinlik kazanmıştır. Özellikle damat donlarında karşımıza çıkan üçgen ağ parçaları ve "çebiş" olarak adlandırılan modüler yan paneller, sadece terzilik ustalığını değil, aynı zamanda kıymetli el emeğinin nesilden nesle aktarılmasını sağlayan geleneksel bir "sürdürülebilirlik" zekasını da belgelemektedir. Bu giysiler üzerindeki her bir motif, kullanılan iplik türünden (ipek) iğne tekniklerine (zincir iğnesi, hesap işi, sarma) kadar toplumsal yapının ve aileler arası iletişim dilinin sessiz birer taşıyıcısıdır. Çeyiz serme törenlerinde bir gurur tablosu olarak sergilenen bu parçalar, damat tarafına verilen değeri ve gelin evinin zanaat gücünü temsil eden sembolik birer sözleşme hükmündedir. Ancak, küreselleşmenin getirdiği tekipleşme ve teknolojik hızın etkisiyle bu kadim kıyafet formlarının günümüzde yalnızca folklorik birer kostüm düzeyine indirgenmiş olması, kültürel bellek açısından ciddi bir kopuşun göstergesidir. Geleceğe yönelik bir bakışla; bu giyim formlarının özellikle salta, ışık ve çebiş nakışlarının arkaik birer hatıra olarak kalmaması, ancak modern tasarım ilkeleriyle yeniden yorumlanması ile mümkündür. Kocaaaliler damat donlarındaki geometrik disiplin ve modüler yapı, bugün sürdürülebilir moda ve yavaş moda akımları için eşsiz bir ilham kaynağı teşkil etmektedir. Bu bağlamda, yöresel kimliğin korunması ve ekonomik bir değere dönüştürülmesi için yerel motiflerin modern tekstil ürünlerine (gömlek manşetleri, modern ceket detayları veya aksesuar tasarımları) entegre edilmesi stratejik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, tozlu sandıklarda hapsolmuş bu sessiz mirası literatüre kazandırarak hem akademik bir belge oluşturmayı hem de çağdaş tasarımcılar için kültürel bir yol haritası sunmayı hedeflemektedir.

KAYNAKÇA

- Çine, H. (2003). *Burdur'dan Damlalar*. (2. Basım). Burdur: Arzu Ofset.
- Derleme Sözlüğü XI. (1993). *AKDYYK*. Türk Dil Kurumu Yayınları. Sayı. 211/11
- Erdem, M. R. (2015). *Burdur Vilayeti Tarihi, Halkiyatı ve Harsiyatı*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Teke Yöresi Halk Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi, Ankara.
- Görünür, L. Ögel, S. (2006). Osmanlı Kaftanları ile Entarilerinin Farkları ve Kullanılışları. *İTÜ Dergisi/b, Sosyal Bilimler*, Cilt:3, Sayı:1.
- Hamamcı, A. (2017). *Bucak (Çamlık, Kestel, Melli Köyleri) Geleneksel Kadın- Erkek Giysilerinin İncelenmesi ve İşleme Özelliklerinin Kadın Giysilerine Uyarlanması*. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Hamamcı, A., Oyman, N. R. (2018). Bucak (Çamlık, Kestel, Melli Köyleri) Geleneksel Kadın- Erkek Giysilerinin İncelenmesi ve İşleme Özelliklerinin Kadın Giysilerine Uyarlanması. *The Journal of Academic Social Science*, 66, 500-517
- Soysaldı, A., Bahar, T. (2014). Burdur Geleneksel Damat Giyiminden İşlemeli Örnekler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*. ART-E Teke Yöresi Kültürel Değerleri Özel Sayısı. ISSN 1308-2698
- Şenel, A. (1999). *Burdur Geleneksel Giysileri ve Giysi Aksesuarları*. Duman Ofset Matbaacılık, Ankara.
- Tezcan, M. (2000). *Türk Ailesi Antropolojisi*. Ankara: İmge Kitabevi.